

INNEHÅLL

1. Inledning.....	3
Kränkande behandling och diskriminering.....	3
2. Vår vision.....	3
3. Vår Värdegrund.....	4
4. Delaktighet.....	4
5. Mål och insatser under året 2016/2017.....	4
Mål och värdegrund.....	4
Prioriterade mål för 2016 /2017.....	5
Insatser och arbetssätt.....	5
6. Mål och uppföljningsmetoder/kartläggning.....	7
Utvärdering av 2016/2017.....	7
7. Rutiner för akuta situationer.....	7
Policy.....	7
Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal.....	8
Huvudmannens ansvar.....	8
Utreda.....	8
8. Utvärdering av årliga planen.....	8
Bilaga - Definitioner.....	9

1. Inledning

All personal ska vara insatt i den årliga planen och kunna arbeta utifrån den i det dagliga arbetet tillsammans med barnen.

I skollagen och i läroplanerna slås det fast att den svenska förskolan och skolan vilar på demokratisk grund. Den bör utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö (Skollagen 1 kap.2§).

Vi har som uppgift att i förskolan och skolan förmedla grundläggande värden såsom alla människors lika värde, människolivets okränkbarhet, jämställdhet mellan män och kvinnor, individens frihet och integritet och solidaritet med svaga och utsatta.

Kränkande behandling och diskriminering

Den 1 januari 2009 upphörde den gamla lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling att gälla. Innehållet som fanns i denna lag är nu uppdelat i två olika lagar. Från och med januari 2009 skall därför förskolan och skolorna beakta bestämmelserna i Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) samt Skollagen (SFS 1985:1 100) 14 a kap.

I skollagen har också skrivelsen att en årlig plan skall upprättas skärpts. Det är inte tillräckligt att den gamla planens ses över och revideras utan en plan för det kommande året med planerade åtgärder och uppföljning av föregående år krävs. En sådan plan förutsätter att en kartläggning av den egna verksamheten görs.

Enligt 14 a kap i skollagen ang. kränkande behandling samt 3 kap. 14§-16§ i Diskrimineringslagen skall huvudmannen se till att:

- Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering. (skollagen 14 a kap 6§, Diskrimineringslagen 3 kap 14§)
- Man förebygger och förhindrar kränkande behandling och diskriminering (skollagen 14 a kap 7§, Diskrimineringslagen 3 kap 15§)
- Det upprättas en årlig plan/likabehandlingsplan (skollagen 14 a kap 8§, Diskrimineringslagen 3 kap 16§)

2. Vår vision

I Vrena Förskola ska alla barn och vuxna känna sig trygga. Ingen, varken barn eller vuxen, ska utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.

Våra ledord är:

När jag blir sedd blir jag trygg,

när jag är trygg vågar jag möta andra,

när jag möter andra lär jag mig.

3. Vår Värdegrund

- Alla som arbetar på förskolan har ett positivt förhållningssätt som genomsyras av glädje, intresse och engagemang
- Allt arbete sker i enlighet med förskolans läroplan Lpfö 98/10
- Vi respekterar varandra och lyssnar med öppenhet på varandras tankar och åsikter
- Vi talar om glädjeämnen och gläds med varandra
- Vi talar om svårigheter och stöttar och uppmuntrar varandra
- Vi har högt i tak där olika tankar diskuteras, stöts och blöts
- Alla känner att dess kompetens tas tillvara, är viktig för helheten
- Vi ger positiv kritik till varandra
- Vi är nyfikna och vill och får pröva nya idéer

- Alla barn i förskolan ska uppleva att de är en tillgång i gruppen
- Vi ser alla barn som kompetenta och visar stor tilltro till varje barns förmågor och möjligheter

4. Delaktighet

För att ge barnen mycket inflytande i verksamheten gör vi intervjuer vid olika tillfällen. Samtal med enskilda barn kan visa oss om barnen trivs på förskolan och hur de vill påverka sin vistelse på förskolan. Eftersom alla barn inte är lika verbala observerar vi också barnen i deras lek och är lyhörda när det uppstår konflikter. En annan möjlighet att möta värdegrundsfrågor är genom läsning av olika sorters böcker. En berättelse kan på det sättet bli utgångspunkt för reflektion tillsammans med barnen.

Den årliga planen ska lyftas i föräldramöte under året och även finnas tillgänglig på Vrena skolas hemsida. Förskolans föräldrar kommer även ingå i skolans föräldraråd, där värdegrundsarbetet lyfts vid varje möte flera gånger per läsår.

Vi arbetar med planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling minst en gång per år på en av våra planeringsdagar där all personal är närvarande. Aktuella frågor tas upp i barnhälsogruppen. En föreläsning under hösten 2014 kring kränkningar ska bokas för all personal.

5. Mål och insatser under året 2016/2017

I förskolan arbetar vi i första hand med att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkningar och främja likabehandling. Därför är vårt arbete med normer och värden (Lpfö98/10) det grundläggande arbetet.

Mål och värdegrund

Förskolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning.

Förskolan skall förhindra och förebygga diskriminering och trakasserier på grund av könsidentitet eller könsuttryck.

Förskolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionshinder. Alla ska känna sig trygga och välkomna på vår förskola. Vi ska respektera varandra och se våra olikheter som en tillgång.

Förskolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning.

Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen (Lpfö 98/10).

Förskolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av ålder genom att respektera alla barn oavsett ålder.

Alla barn ska ha någon att leka med och veta/vägledas i hur de kan göra för att komma in i en redan pågående lek.

Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. (Lpfö 98/10)

Prioriterade mål för 2016 /2017

Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån de egna förutsättningarna. Delaktighet och tilltro till den egna förmågan ska på så vis grundläggas och växa. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna lämna sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen (Lpfö 98/10).

Alla barn ska ha någon att leka med och veta/vägledas i hur de kan göra för att komma in i en redan pågående lek.

Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. (Lpfö 98/10)

Insatser och arbetssätt

- Vi håller diskussionen levande om vilka normer vi pedagoger förmedlar i våra dagliga samtal med andra människor. Den etik vi har mellan oss speglas i barngruppen. I personalgruppen reflekterar vi över vårt förhållningssätt i möte med pojkar och flickor. Vilka förväntningar har vi på pojkar och flickor i olika sammanhang och situationer?
- Vi observerar barnens lek för att ta reda på om det finns miljöer på förskolan som enbart används av pojkar respektive flickor
- Vi tar upp normer och värden regelbundet i arbetslaget och vid utvecklingssamtalen

- Vid konflikter får alla inblandade barn prata och berätta om händelsen utifrån sitt perspektiv och får hjälp att hitta en bra lösning. Vi är tydliga med att vi har nolltolerans mot kränkande handlingar
- Barnet stötts i sin jagutveckling, för att barnet med stigande ålder och mognad också ska upptäcka andras behov och önsknings (från "Jag" till "Vi")
- Barnen får träna kroppsuppfattning för att förstå sig själva och varandra
- Barnen får hjälp med att hitta egna strategier för att säga både ja och nej
- Barnen får hjälp med att känna igen och urskilja olika känslor t.ex. nu ser jag att du är arg/ledsen/rädd etc.
- Barnen får hjälp att utveckla sin förmåga att läsa andras sociala signaler och bli tydligare i sina egna
- Gruppstärkande lekar används regelbundet liksom samarbets- och kontaktlekar
- Barnen ges förutsättningar för god lek med vuxenstöd vid behov
- Gruppen delas vid samlingar, aktiviteter och den fria leken för att vi bättre och tydligare ska kunna bekräfta varje barn
- Goda beteenden bekräftas och stötts och beteenden som är respektlösa bromsas/hindras
- Föräldrar kan alltid kontakta personalen om de känner oro för barnets/barnens situation i förskoleverksamheten
- Förskolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet. Alla barn och föräldrar skall känna sig trygga och välkomna på vår förskola. Vi ska respektera varandra och våra olikheter samt se dem som en tillgång.
- Vi visar intresse och nyfikenhet för olika kulturer och språk. Vi uppmärksammar de språk som barnen talar på förskolan, lånar barnböcker i de olika språken. Under maten ges det ofta möjlighet att lyfta fram enkla ord i de olika språken
- Vi samtalar med barnen om olika etniska tillhörigheter och kulturer
- Vi har leksaker som speglar människor med olika etniskt ursprung
- Vi inkluderar barn i behov av särskilt stöd i barngruppen. Det är miljön som skall anpassa sig efter barnet och inte barnet som skall anpassa sig efter miljön.
- Vi strävar efter att alltid utgå ifrån barnens styrkor
- Vi ger positiv förstärkning till alla barn
- Vi reflekterar över samhällets normer och värderingar kring homo- hetero- och bisexualitet
- Vi använder oss av litteratur som speglar olika familjesituationer
- Vi ser det individuella barnets förutsättningar och låter oss inte begränsas av utvecklingspsykologins mognadsstadier
- Genom vår organisation med heterogena grupper lär sig barnen att respektera och uppskatta sina olika förmågor. Stora barn kan hjälpa små barn, men de lär sig också att respektera när de små vill klara sig själva
- Vår utgångspunkt är att inte alla barn har lika lätt att följa andras lek på ett smidigt sätt där givande och tagande är i balans. Vi pedagoger kartlägger med hjälp av litteratur olika metoder till lekinträde.
- Vi visar barnen olika möjligheter att komma in i en pågående lek.
- Vi pratar med barnen om att man ska visa respekt för en pågående lek och samtalar om hur man kan göra för att vara med.
- Föreläsning under hösten i arbetslaget, samt annan nödvändig fortbildning som kan krävas utifrån behov för personal.

6. Mål och uppföljningsmetoder/kartläggning

Vi följer upp arbetet genom kontinuerliga observationer i barngrupperna och för samtal med barnen och i personalgruppen. Målen lyfts även i föräldraråd och följs upp genom enkäter till föräldrar och i enskilda samtal.

Vi dokumenterar fortlöpande när observationer av personal eller föräldrar synliggör en problematik. Barnhälsogruppen är ett forum där vi lyfter fram enskilda barn som kan vara utsatta på olika sätt. Vi observerar och samtalar med barnen om hur de trivs på förskolan.

Utvärdering av föräldraenkäten ht 2016

Av utvärderingen/enkäten, som genomfördes i slutet av ht 2016 som svarades på av förskolans föräldrar framgår att vi:

- Behöver tydliggöra till vem föräldrarna ska vända sig till om något händer
- Behöver tydliggöra för föräldrarna att deras åsikter är av högsta vikt och av stor betydelse för verksamhetens utveckling.

7. Rutiner för akuta situationer

Policy

På vår förskola tar vi alla starkt och tydligt avstånd från alla typer av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. När kränkningar, trakasserier och diskriminering sker tar vi det på största allvar och agerar enligt vår plan.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

- Att all personal är uppmärksam på VAD som händer mellan barnen, att ingen får kränkas eller på annat sätt behandlas illa av någon.
- Ständigt och alltid i det dagliga tänka på och medvetet arbeta tillsammans med barnen utifrån läroplanens grundläggande demokratiska värderingar.
- Alla i förskolan har ansvar för att i en situation ingripa när en konflikt med kränkande behandling uppstår.
- Vi har god uppsikt över förskolegården och fördelar oss över hela gården
- Vi är lyhörda och observanta på barns signaler

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

- Får personal kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling ska detta anmälas till förskolechefen
- Enskilda samtal förs med de inblandade barnen. I förskolan leds samtalet av den pedagog som funnits i, eller i närheten av händelsen. Noggranna anteckningar förs om vad som hänt. Hur samtalet går till anpassas efter barnets ålder och mognad.
- Hemmen kontaktas samma dag, i första hand personlig kontakt vid dagens slut i förskolan, annars via telefon

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Personal som upptäcker eller misstänker att en kollega kränker ett barn reagerar på bästa möjliga sätt i situationer och informerar direkt förskolechefen om det inträffade. Förskolechefen ansvarar för utredning kring det inträffade genom samtal med de inblandade och med kollegor som kan ha information om det inträffade. Information till hemmet ska lämnas så fort som möjligt. Om ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp och skydd är förskolan skyldig att anmäla detta till socialtjänsten. Om en händelse som innebär allvarlig fara för liv och hälsa inträffar, ska Arbetsmiljöverket kontaktas.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation ska alltid göras skriftligt av den vuxne som har hållit i utredningen. Dokumentationen ska innehålla följande:

- Datum, plats, utredarens namn, namn på berörda barn och vuxna
- Saklig beskrivning av händelsen. Om händelsen har krävt många samtal, redogör kort för vilka samtal som har förts
- Redogör för kontakter med målsmän
- Redogör för utredarens tolkning av händelsen, det vill säga den slutsats som ligger till grund för vidare åtgärder
- Beskriv vilka åtgärder som ska vidtas
- Ange tid och form för uppföljning

Huvudmannens ansvar

Det är huvudmannen, det vill säga styrelsen som är ansvarig för att vidare utreda och vidta åtgärder när ett barn eller en elev blivit kränkt. Även om detta delegeras till rektor eller förskolechef måste huvudmannen få kännedom om händelsen. Det är viktigt att det finns rutiner kring både anmälan och utredning kring enskilda fall av kränkningar. Skolan har som rutin att information och utredning lämnas från rektor till huvudmannen.

Utreda

En utredning som allsidigt belyser vad som hänt och som omfattar både den eller de som kan ha utfört kränkningen och den som har blivit utsatt måste göras. Utredningen ska innehålla en analys av orsakerna till de inträffade och ge tillräcklig information för en bedömning av vilka åtgärder som måste vidtas för att trakasserier eller kränkningar inte ska inträffa igen.

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till hur varje fall ser ut. Utredningen måste leda fram till åtgärder och man kan inte låta saken bero om de inblandade lämnar mot-stridiga uppgifter.

8. Utvärdering av årliga planen

Utvärdering av den årliga planen ska ske kontinuerligt i arbetslaget och på APT under höst och vår samt i en gemensam utvärdering under juni månad. Regelbundna kartläggningar av verksamheten ska genomföras under hela året där nya mål kan sättas upp utifrån behov.

BILAGA - DEFINITIONER

Kränkande behandling:

I skollagen 14 a kap. 3§ definieras kränkande behandling som:
ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet (2008:571)

Detta motsvarar det som i den gamla kallades för annan kränkande behandling. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några

- kränker principen om alla människors lika värde
- kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck
- kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- en kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

Gemensamt för all kränkande behandling är att den strider mot principen om alla människors lika värde. Kränkande behandling kan ta sig olika uttryck och en viktig princip är att den enskildes upplevelse alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara:

- fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbala (t.ex. att utsättas för hot eller för skämt och förlöjliganden)
- psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- text- och bildburna (klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms)

Diskriminering:

Diskriminering definieras i Diskrimineringslagen 4 § och är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom t ex strukturer och arbetssätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna.

De sju diskrimineringsgrunderna som berör utbildning är:

1. Kön
2. Könshidentitet eller könsuttryck
3. Etnisk tillhörighet
4. Religion eller annan trosuppfattning
5. Funktionsnedsättning
6. Sexuell läggning
7. Ålder

I diskrimineringslagens 4 § definieras också Trakasserier (jmf kränkande behandling) som:

”ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna”.